

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

2023 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇERİK

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ 2023 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	1
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ 2023 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	27

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

2023 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	5
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	6
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	7
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	9
7.	DENETİM BULGULARI.....	9
8.	EKLER.....	25

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Akademik Personel Kadro Durumu.....	2
Tablo 2: İdari Personel Kadro Durumu.....	2
Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Ödenek ve Gerçekleşmesi.....	3
Tablo 4: 2023 Bütçe Gelir Tahmin ve Gerçekleşmesi	3

KISALTMALAR

AŞ : Anonim şirket

TTO : Teknoloji transfer ofisi

TÜSEB : Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Üniversite İştiraki Şirketinin Yükseköğretim Kanunu'nda İzin Verilen Amaçlar Dışında Bir Şirket Kurması ve Bu Şirkete Kiralanan Taşınmazlardan Elde Edilen Gelirlerin Üniversitenin Kamusal Hizmetlerinde Kullanılması
2. Üniversitenin Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazların Pazarlık Usulü ile Kiraya Verilmesi
3. Taşınmazlarda Cins Tashihinin Yapılmaması
4. Etüt Proje Hizmet Alımlarında Eşik Değerin Altında Kalmak Amacıyla İhtiyaçların Parçalara Bölünmesi ve Kabul Tutanağı Olmadan Ödemede Bulunulması
5. Kuruluş Yılı Dönümü Nedeniyle Yaptırılan İTÜ Anıtının Tasarım Yarışması Kapsamında İhale Edilmemesi
6. Kadrolu Avukat Bulunmasına Rağmen Dışarıdan Avukatlık Hizmeti Alımı Yapılması
7. Üniversitede İlişği Kalmayan Öğrencilerin Üniversitenin Yemekhanesinden Öğrenci Fiyat Tarifesi Üzerinden Faydalanması ve Üniversitenin Öğrenci/Personel Dışındaki Kişilere Yemek Maliyetinin Altında Hizmet Sunması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Anayasa'nın 130'uncu maddesinde, çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzel kişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversitelerin Devlet tarafından kanunla kurulması öngörülmüştür.

İstanbul Teknik Üniversitesi 12.07.1944 tarih ve 4619 sayılı Kanun ile kurulmuş, 28.03.1983 tarih ve 2809 sayılı Kanun'un 12'nci maddesiyle yeniden yapılandırılmıştır.

Yükseköğretim kurumları için temel mevzuat; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ve 124 sayılı Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Kurumlarının İdari Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'dir.

Yükseköğretimin amaç ve ilkeleri, yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayın, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esaslar 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'yla düzenlenmiştir. Söz konusu Kanun'un 12'nci maddesinde yükseköğretim kurumlarının görevleri sayılmış olup bu görevler; toplumun ihtiyaçları, kalkınma planları ilke ve hedeflerine uygun bilimsel eğitim-öğretim, araştırma, yayım ve danışmanlık yapmak, bu ilke ve hedefler doğrultusunda insangücü yetiştirmek, toplumun özellikle sanayileşme ve tarımda modernleşme alanlarında eğitilmesini sağlamak, üretimde artışı sağlayacak uygulamalı çalışmalarda bulunmak, bu amaçla döner sermaye işletmelerini kurmak ve bu faaliyetlerin geliştirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmak olarak özetlenebilir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

İstanbul Teknik Üniversitesinin akademik yapısında rektörlük, senato, fakülte dekanlıkları, yüksekokul, enstitü, uygulama ve araştırma merkez müdürlükleri bulunmakta, idari yapısında ise üniversite yönetim kurulu, genel sekreterlik, daire başkanlıkları, hukuk müşavirliği ve müdürlükler yer almaktadır.

Üniversitenin üst yöneticisi olan Rektör Cumhurbaşkanı tarafından, dekanlar ise

Yükseköğretim Kurulunca atanmaktadır.

Üniversite bünyesinde; 13 fakülte, 1 yüksekokul, 1 konservatuar, 6 enstitü bulunmaktadır.

Akademik ve idari personelin sınıf, unvan ve kadro dağılım bilgileri Tablo 1 ve 2’de yer almaktadır.

Tablo 1: Akademik Personel Kadro Durumu

Unvan	Dolu Kadro Sayısı	Boş Kadro Sayısı	Toplam Kadro Sayısı
Profesör	552	146	698
Doçent	277	148	425
Doktor öğretim üyesi	335	206	541
Öğretim görevlisi	415	125	540
Araştırma görevlisi	751	241	992
Toplam	2.330	866	3.196

Tablo 2: İdari Personel Kadro Durumu

Hizmet Sınıfı	Dolu Kadro Sayısı	Boş Kadro Sayısı	Toplam Kadro Sayısı
Genel idare	597	696	1.293
Sağlık	20	33	53
Avukatlık	6	3	9
Eğitim-öğretim	12	16	28
Teknik	281	229	510
Yardımcı	139	217	356
Sözleşmeli	40	105	145
İşçi	755	232	987
Toplam	1.850	1.531	3.381

Üniversitede 2023 yıl sonu itibarıyla kadrolu akademik, idari (sözleşmeli idari personel dahil) ve işçi personel toplamı 4.180’dir. Ayrıca Üniversitede 43 yabancı uyruklu akademik personel çalışmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’na ekli II sayılı cetvelin, (A) “Özel Bütçeli İdareler” bölümünde yer alan İstanbul Teknik Üniversitesi, merkezi yönetim bütçe kanunu ile verilen hazine yardımı ve öz gelirlerini kullanarak giderlerini finanse etmektedir.

Üniversitenin ekonomik sınıflandırma açısından 2023 yılına ait ödenek dağılımı ve yıl sonu harcama gerçekleştirmelerine ilişkin tablo aşağıdadır.

Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Ödenek ve Gerçekleşmesi

Gider Türü	Ödenek (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
Personel Giderleri	1.702.382.000,00	1.699.298.874,00	99,82
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	251.724.000,00	249.652.247,00	99,18
Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	448.051.481,00	424.734.798,00	94,80
Cari Transferler	198.887.140,00	197.828.965,00	99,47
Sermaye Giderleri	487.969.000,00	436.126.966,00	89,38
Sermaye Transferleri	0	0	0
Toplam	3.089.013.621,09	3.007.641.850,42	97,37

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 1.930.189.000,00 TL ödenek tahsis edilen Üniversite bütçesine yıl içinde 1.158.824.621,09 TL ödenek eklenmiş ve toplam ödenek 3.089.013.621,09 TL'ye ulaşmış olup ödeneğin %97,37'si olan 3.007.641.850,42 TL kullanılmıştır.

2023 yıl sonu itibarıyla bütçe giderleri 3.007.641.850,42 TL olarak gerçekleşmiştir. Bütçenin %97,37'si kullanılmıştır. Personel giderlerinde 1.702.382.000,00 TL ödeneğin 1.699.298.874,00 TL'si, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerinde 251.724.000,00 TL ödeneğin 249.652.247,00 TL'si, mal ve hizmet alımı giderlerinde 448.051.481,00 TL ödeneğin 424.734.798,00 TL'si, cari transferlerde 198.887.140,00 TL ödeneğin 197.828.965,00 TL'si, sermaye giderlerinde 487.969.000,00 TL ödeneğin 436.126.966,00 TL'si, harcanmıştır.

Üniversite tarafından 2023 yılında; Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 73.891.924,12 TL, TÜSEB (Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı) tarafından desteklenen projeler 558.096,19 TL, Erasmus, 42.275.092,10 TL, Kalkınma Ajansı 2.134.960,94 TL ve Avrupa Birliği hibelerinden toplam 69.374.486,99 TL bütçe dışı kaynak kullanılmıştır.

2023 yılı bütçe gelirleri tahmin ve gerçekleşme bilgileri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 4: 2023 Bütçe Gelir Tahmin ve Gerçekleşmesi

Gelir Türü	Gelir Tahmini (TL)	Gerçekleşen (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	98.802.000,00	179.508.119,26	181,68
Alınan Bağış ve Yardımlar	1.744.339.000,00	2.647.080.639,62	151,75
Sermaye Gelirleri	0,00	0,00	0,00
Diğer Gelirler	87.048.000,00	112.078.518,55	128,75
Toplam	1.930.189.000,00	2.938.667.277,43	152,25
Gelirlerden Ret ve İadeler (-)	0,00	25.820.788,11	0,00
Net Toplam	1.930.189.000,00	2.912.846.489,32	150,91

2023 yılı bütçesine göre tahmin edilen bütçe geliri 1.930.189.000,00 TL olup, Üniversitenin yıl sonunda net bütçe geliri 2.912.846.489,32 TL olarak gerçekleşmiştir.

Dönem faaliyet geliri 3.313.701.869,41 TL, gelirlerden indirim, iade ve iskonto toplamı 25.956.626,66 TL ve faaliyet gideri 3.651.161.142,62 TL olan Üniversite, 2023 yılını 363.415.899,87 TL olumsuz faaliyet sonucu ile tamamlamıştır.

Üniversite özel bütçesi dışında bulunan;

- Döner Sermaye İşletmesinin 2023 yılı gelir toplamı 159.527.103,50 TL, gider toplamı 150.304.531,52 TL olarak gerçekleşmiş ve dönem 9.222.571,98 TL kârla tamamlanmıştır.
- Üniversite, İstanbul Teknik Üniversitesi Teknopark AŞ'nin ortağıdır. Şirket 09.12.2022 tarihinde 20.000.000,00 TL sermaye ile kurulmuş 427282-5 sicil numarası ile tescil edilmiş, 09.12.2022 tarih ve 10722 sayılı Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan edilmiştir. Üniversitenin hissesi %61 oranında 12.200.000,00 TL'dir.
- Sermayesi 6.360.500,00 TL olan Arı Teknokent AŞ'de Üniversitenin %31 ortaklığı olup, hisse değeri 1.971.755 TL'dir.
- Sermayesi 4.430.000,00 TL olan İTÜNOVA Teknoloji AŞ'de; Üniversitenin %52 ortaklığı olup, hisse değeri toplam 2.303.600,00 TL dir.
- Sermayesi 140.000.000,00 TL olan Esenler Akıllı Şehir Teknopark AŞ'de Üniversitenin %2 oranında ortaklığı olup değeri 2.800.000,00 TL'dir.
- Üniversite, 2023 yılında sadece Arı Teknokent AŞ'den toplam 9.746.212,12 TL kâr payı geliri elde etmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49'uncu maddesi gereğince genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, uluslararası standartlara uygun olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde; Sayıştay Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve diğer ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak olan Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenmektedir. Dolayısıyla genel yönetim kapsamında olan üniversitelerin muhasebe ve raporlama standartları Kurul tarafından belirlenen kurallara tabidir. Kamu İdaresi ayrıca adı geçen Kanun'un 80'inci maddesinin Hazine ve Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden Bakanlığın hazırladığı düzenlemelere tabi olup bu kapsamda çıkarılan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planını kullanmakta, mali tabloları

hazırlamakta ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

Özel bütçeli bir idare olan Üniversitede, tahakkuk esaslı muhasebe sistemi kullanılmaktadır. Üniversitenin muhasebe işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne tabi olarak Hazine ve Maliye Bakanlığının Bütünleşik Mali Kontrol Yönetim Sistemi Web Tabanlı Otomasyon Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmakta olup denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile

bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kanun uyarınca iç kontrol sistemi; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

İç kontrolün işleyişi ile ilgili ayrıntılı hükümler, 26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan rehberlerle belirlenmiştir. 2023 yılı denetimi kapsamında, mezkûr mevzuat çerçevesinde, Üniversite iç kontrol sistemi aşağıdaki şekilde değerlendirilmektedir:

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir.

İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir.

Üniversitemizde “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri” ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.

Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur.

İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.

İdare iç kontrol risklerinin tanımlamasıyla ilgili bazı çalışmalar yapmış olmakla beraber risklerin güncellemesi ile bütün faaliyet alanlarındaki risklerin detaylı çıkarılması açısından bu çalışmalar yeterli değildir.

Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmış, ancak riskler güncellenmediğinden ve bütün faaliyet alanlarındaki risklerin detaylı çıkarılmaması nedeniyle bunlar yeterli değildir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur.

İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.

İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.

İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur.

Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır.

İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği’ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır.

Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup 5 iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadrolardan 4'ü doludur.

İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları mevcuttur.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İstanbul Teknik Üniversitesi 2023.yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Üniversite İştiraki Şirketinin Yükseköğretim Kanunu'nda İzin Verilen Amaçlar Dışında Bir Şirket Kurması ve Bu Şirkete Kiralanan Taşınmazlardan Elde Edilen Gelirlerin Üniversitenin Kamusal Hizmetlerinde Kullanılması

A- Üniversitenin İştiraki Bir Şirketin Yükseköğretim Kanunu'nda İzin Verilen Amaçlar Dışında Bir Şirket Kurması

Üniversitenin iştiraki olan TEKNOPARK'ın, teknoloji transfer ofisi faaliyet alanı haricinde işler yapmak üzere bir şirket kurduğu, kurulan bu alt şirketin esas olarak Üniversitenin otoparkı, çeşitli satış mağazaları, araç test merkezi gibi taşınmazlarını 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 51'inci maddesinin (g) fıkrası kapsamında kiralamak suretiyle işlettiği görülmüştür.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Teknoloji transfer ofisi" (TTO) başlıklı Ek 32'nci maddesinde; yükseköğretim kurumlarının hangi amaçla şirket kurabilecekleri belirtilmiştir. Buna göre üniversite ancak Ar-Ge ve yenilikçilikle ilgili olarak kamu ve özel sektör ile iş birliği yapmak, üretilen bilgi ve yapılan buluşları fikri mülkiyet kapsamında koruma altına almak ve uygulamaya aktarmak üzere, Yükseköğretim Kurulundan önceden izin almak kaydıyla, Yükseköğretim Kurumu Yönetim Kurulunun kararıyla sermaye şirketi statüsünde teknoloji transfer ofisi kurabilirler. Başka bir anlatımla üniversite tarafından kurulan bir şirket sadece yukarıda sayılan amaçlar doğrultusunda faaliyet gösterebilecektir.

Her ne kadar söz konusu şirket Üniversite bünyesinde değil Üniversitenin iştiraki olan İTÜ Teknopark Teknoloji Transfer Ofisi A.Ş. altında kurulmuş olsa da, 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun 1'incimaddesine göre Kanun'un amacı, ülke sanayisinin uluslararası rekabet edebilir ve ihracata yönelik bir yapıya kavuşturulması maksadıyla teknolojik bilgi üretmek, üründe ve üretim yöntemlerinde yenilik geliştirmek, ürün kalitesini veya standardını yükseltmek, verimliliği artırmak, üretim maliyetlerini düşürmek, teknolojik bilgiyi ticarileştirmek, teknoloji yoğun üretim ve girişimciliği desteklemek, küçük ve orta ölçekli işletmelerin yeni ve ileri teknolojilere uyumunu sağlamak, teknoloji yoğun alanlarda yatırım olanakları yaratmak, araştırmacı ve vasıflı kişilere iş imkânı yaratmak, teknoloji transferine yardımcı olmak ve yüksek/ileri teknoloji sağlayacak yabancı sermayenin ülkeye girişini hızlandıracak teknolojik alt yapıyı sağlamaktır.

Dolayısıyla bu kapsamda kurulan Teknoloji Transfer Bölgesinin yönetici şirketinin ve iştirak şirketlerin sayılan amaçlar doğrultusunda faaliyet göstermesi beklenmektedir. Kanun bu amaçlarla da yetinmeyip bölge alanları dışında yapılacak faaliyetler de sınırlandırılmıştır.

Kanun'un 5'inci maddesine göre Teknoloji Geliştirme Bölgesi yönetici şirketi tarafından bölge alanları dışında Değerlendirme Kurulunun kararı üzerine Bakanlıkça izin verilmesi halinde kuluçka merkezi açılabilir. Bu kuluçka merkezlerinde sadece kuluçka girişimcileri yer alabilir. Ayrıca Kanunda belirtilen amaç dışında faaliyet gösterilmesinin tespiti durumunda ise söz konusu bölgenin kamulaştırılması ve yönetici şirketin tasfiye edilip yerine başka bir yönetici şirket belirlenmesi gibi tedbirler sıralanmıştır.

Tüm bu açıklamalar göstermektedir ki, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri içerisinde faaliyet gösteren yönetici şirketler ve katılımcı şirketler hem faaliyet alanı hem de faaliyet bölgesi olarak kendilerine izin verilen sınırlar içerisinde iş ve işlemlerini gerçekleştirmek

durumundadır. Bu şirketlerin söz konusu sınırları aşarak sayılan faaliyetlerin ve bölgelerin haricinde işlere girişmeleri yasaklanmıştır.

TSD Teknoloji Tesisleri Servis Destek A.Ş, Teknoloji Geliştirme Bölgesinin yönetici şirketi tarafından kurulan bir şirket olup şirketin ana faaliyeti, üniversite tarafından kiralanan çeşitli taşınmazların işletilmesidir. Dolayısıyla söz konusu şirketin Kanun'da sayılan amaçlar ve yine Kanun'da belirtilen teknoloji bölgesi dışında faaliyetlere girişmesi Kanun'un amacına aykırılık teşkil etmektedir.

B- Üniversitenin İştirakine Ait Şirkete Kiralanan Taşınmazlardan Elde Edilen Gelirlerin Üniversitenin Kamusal Hizmetlerinde Kullanılması

İhale işlemlerinin mevzuata uygun yürütülmemesi nedeniyle taşınmazların piyasa fiyatının altında bedellerle Üniversite ile ilişkili Şirkete kiralandığı, Şirketin gelirinin tamamının söz konusu taşınmazların alt kiraya verilmesi veya işletilmesi suretiyle elde edilen gelirlere ulaştırıldığı ve bu suretle edinilen gelirin önemli bir kısmı ile Üniversitenin kamusal hizmetleri yürütülürken ihtiyaç duyulan harcamaların karşılandığı tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Bütçe ilkeleri" başlıklı 13'üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde; tüm gelirler ve giderlerin gayri safi olarak bütçelerde gösterileceği, (n) bendinde ise; kamu hizmetinin bütçelere konulacak ödeneklerle, mevzuatla belirlenmiş yöntem, ilke ve amaçlara uygun olarak gerçekleştirileceği hükümleri bulunmaktadır. Anılan Kanun'un "Gelirin dayanakları" başlıklı 37'nci maddesinin ikinci fıkrasında; kamu idarelerinin bütçelerinde yer alan gelirlerin ilgili kanunlarında belirtilen usullere göre tarh, tahakkuk ve tahsil edileceği düzenlenmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca kamu idarelerinin gelir ve gider işlemleri, mevzuatta öngörülen usullere uygun olarak tesis edilmeli ve tamamı gelir ve giderleri ile bütçelerinde gösterilmelidir.

Diğer taraftan, Üniversitenin mülkiyetinde bulunan taşınmazlar, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri çerçevesinde belirlenen bedele istinaden kiralanabilmekte ve elde edilen gelir bütçeye aktarılarak Üniversitenin faaliyetlerinde kullanılabilir.

Kiraya verilen taşınmazlarda kira bedeli, 2886 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesine göre belediye, ticaret odası, borsa gibi kuruluşlardan soruşturularak tespit edilen tahmin edilen bedel

üzerinden Kanun'un 36'ncı maddesi hükmü uyarınca kapalı teklif usulü ile yapılan ihale sonucu belirlenmektedir.

Bununla beraber Kanun'un devam eden maddelerinde sayılan istisnai durumlarda ihalelerde açık teklif, belli istekliler arasında kapalı teklif veya pazarlık usulünün kullanılmasına imkân tanınmıştır. Kapalı teklif usulü dışındaki ihale usullerinin, Kanun'da öngörülen istisnai durumların gerçekleşmesi halinde kullanılması gerekmektedir.

Yapılan denetimlerde; bulgu konusu olan taşınmazların kiralama işlemlerinde tahmin edilen bedelin yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine uygun olarak belirlenmediği; ihalenin 2886 sayılı Kanun'un Devlete ait taşınmazlara özgü istisnai bir düzenleme olan 51/g maddesine istinaden pazarlık usulü ile yapıldığı ve ihaleye sadece Üniversite ile ilişkili bir Şirketin davet edildiği görülmüştür.

İhaleye esas tahmin edilen bedel mevzuata uygun belirlenmediği ve rekabet koşulları tesis edilmediğinden, kira bedeli piyasa koşullarını yansıtmayacak şekilde oluşmamıştır.

Nitekim söz konusu taşınmazların Şirket tarafından gerçekleştirilen ve kısmi kullanım içeren alt kiralama bedellerinin, Üniversite ile Şirket arasında imzalanan kiralama sözleşmesine istinaden belirlenen kira bedellerinin üzerinde olduğu da anlaşılmıştır.

Kira bedelinin piyasa değerini yansıtmayacak şekilde belirlenmemesi, kira bedeli ile piyasa fiyatı arasındaki fark kadar gelirden Şirket lehine feragat edilmesi; diğer bir ifadeyle Şirkete kaynak aktarılması sonucunu doğurmaktadır.

Gelirinin hemen hemen tamamını, piyasa fiyatının altında kiraladığı Üniversite taşınmazlarını işletmek suretiyle elde eden şirket, bu gelirin önemli kısmını Üniversitenin faaliyetleri sırasında karşılamak zorunda olduğu giderlerini özel hukuk hükümleri çerçevesinde finanse etmek amacıyla kullanmaktadır. Kamu hizmetinin bütçeden değil de Şirket tarafından ve kamu hizmetinin tabi olduğu mevzuat hükümlerine uyulmaksızın karşılanması yukarıda yer verilen bütçe ilkelerine de aykırılık teşkil etmektedir.

Sonuç olarak; bütçe ilkelerinin tesis edilmesini teminen taşınmazların kira bedelinin mevzuatta öngörülen şekilde belirlenmesi ve bu kapsamda elde edilebilecek gelirin tamamının bütçeye gelir kaydedilmesi, ayrıca kamu hizmeti kapsamında gerçekleşen tüm giderlerin idare bütçesinden ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: Üniversitenin Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazların Pazarlık Usulü ile Kiraya Verilmesi

Üniversitenin mülkiyet ve tasarrufundaki taşınmazların mevzuata aykırı olarak 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 51'inci maddesinin (g) bendi kapsamında pazarlık usulü ile kiraya verildiği tespit edilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde; "*Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütülür.*" denilmekte olup; "İlkeler" başlıklı 2'nci maddesinde; "*Bu Kanunun yürütülmesinde, ihtiyaçların en iyi şekilde, uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve ihalede açıklık ve rekabetin sağlanması esastır.*" hükmü yer almaktadır. Ayrıca "İhalelerde kapalı teklif usulünün esas olduğu" başlıklı 36'ncı maddesinde; "*Bu Kanunun 1 inci maddesinde yazılı işlere ilişkin ihalelerde, tekliflerin gizli olarak verilmesini sağlayan kapalı teklif usulü esastır.*" denilmektedir.

Yukarıdaki kanun hükümleri birlikte değerlendirildiğinde ihalede açıklık ve rekabetin sağlanmasının, Kanun'un temel ilke ve prensiplerinden olduğu ve bu ilke ve prensibin gereği olarak, Kanun'un 36'ncı maddesi hükmünde yer alan kapalı teklif usulünün "esas" usul, diğer usullerin ise belirli şartlar dâhilinde uygulanacak istisnai usuller mahiyetinde olduğu anlaşılmaktadır.

Anılan Kanun'un istisnai yöntem olarak düzenlediği "Pazarlık usulü ile yapılacak işler" başlıklı 51'inci maddesinin (g) bendinde ise "*Kullanışlarının özelliği, idarelere yararlı olması veya ivediliği nedeniyle kapalı veya açık teklif yöntemleriyle ihalesi uygun görülmeyen, Devletin özel mülkiyetindeki taşınır ve taşınmaz malların kiralanması, trampası ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralanması ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi,(...)*" işlerine ait ihalelerin pazarlık usulü ile yapılabileceği belirtilmiştir.

Burada "*Devletin Özel Mülkiyetindeki*" ve "*Devletin Hüküm ve Tasarrufu Altındaki Yerler*" denilmek suretiyle "*Hazine*" kavramı ifade edilmiş olup, üniversitelerin özel mülkiyetindeki yerler madde kapsamı dışında tutulmuştur. Nitekim, Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelik'te "*Hazine*" kavramı "*Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri açısından Devlet tüzel kişiliğinin adını ifade eder*" şeklinde tanımlanmış olup, Hazinesinin özel

mülkiyetindeki taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler Hazine taşınmazı olarak belirlenmiştir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde üniversite; "*bilimsel özerkliğe ve kamu tüzelkişiliğine sahip yüksek düzeyde eğitim - öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapan; fakülte, enstitü, yüksekokul ve benzeri kuruluş ve birimlerden oluşan bir yükseköğretim kurumudur.*" şeklinde tanımlanmış olup, üniversitenin Devlet tüzel kişiliğinden ayrı bir tüzel kişiliğinin olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu hükümler dolayısıyla Üniversitenin mülkiyet ve tasarrufundaki taşınmazların Devletin mülkiyetindeki taşınmazlardan ayrı olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Diğer taraftan yasa koyucu, Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında ifadesinin, özel bütçeli idarelerden olan üniversiteleri içermediğini zımni bir şekilde Kanun'da belli etmiştir.

Üniversite söz konusu duruma açıklama olarak yerleşkelerde beslenme, sosyal-sportif ve kültürel faaliyetler ile barınma imkân ve ihtiyaçları belirli bir kalitede ve güven içinde herhangi bir sorun ve aksaklığa mahal vermeden giderilmesi gerekliliğinden dolayı ihale yapmaksızın taşınmazların pazarlık usulüyle kiraya verildiğini ileri sürmüştür.

Bilindiği üzere, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Ecrimisil ve tahliye" başlıklı 75'inci maddesinin kapsamı "*Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları*" iken; bu ifadenin devamına 21.03.2018 tarihli ve 7103 sayılı Vergi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 26'ncı maddesiyle "*özel bütçeli idarelerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz mallar*" ibaresi eklenmiş, böylelikle Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz mallarının kapsamına özel bütçeli idarelerden olan üniversitelere ait taşınmazların dâhil olmadığı açıklığa kavuşturulmuştur. Dolayısıyla, Kanun'un 51/g bendinde zikredilen Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlar emsal gösterilerek üniversite taşınmazlarının bu madde kapsamında pazarlıkla kiraya verilmesinin önü kapanmıştır.

Üniversite yerleşkelerindeki; beslenme, sosyal-sportif ve kültürel faaliyetler ile barınma imkân ve ihtiyaçları belirli bir kalitede ve güven içinde herhangi bir sorun ve aksaklığa mahal vermeden giderilmesi gayesiyle ve kiracı seçiminde bahsi geçen hususlar göz önüne alınarak seçici olabilmek amacıyla kiralamalarda 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 51/g maddesi

kullanılmış olması hususu subjektif ve soyut bir değerlendirmedir. İhale dokümanına konulacak hükümlerle istenilen amaca ulaşılabilecektir. Kamu idarelerinin iş işlemlerinde meri mevzuat hükümlerinin konulmuş olması somutlaştırmak ve objektifliği sağlamak gayesiyledir. Ayrıca yürürlükte bulunan mevcut mevzuatın özel bütçeli idarelerden olan üniversiteler için netlik içermediği yönündeki değerlendirme ise yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde, kesinlik arz etmektedir.

Tüm bu nedenlerle, pazarlık usulü ancak Devletin özel mülkiyetinde, hüküm ve tasarrufunda olan taşınır ve taşınmaz mallar için uygulanabilecek olup, Üniversitenin mülkiyetindeki taşınmazların 2886 sayılı Kanun'un 51'inci maddesinin (g) bendi uyarınca kiraya verilmemesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Taşınmazlarda Cins Tashihi Yapılmaması

Üniversitedeki taşınmazların mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtları birbirinden farklı olmasına rağmen cins tashihi işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde cins tashihi; binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının, mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi olarak ifade edilmiştir.

Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesine göre kamu idarelerinin mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının birbirine uygun olmaması durumunda, fiili kullanım durumları esas alınarak tapu kayıtlarında cins tashihlerinin yapılması gerekmektedir.

Denetimlerde, Üniversite taşınmazlarının mevcut kullanım şekilleri ile kayıtlarda belirtilen cinslerinin birbirine uygun olmadığı ve aynı zamanda 2022 Yılı Sayıştay Denetim Raporunda yer verilen tespitle ilgili olarak 2023 yılında herhangi bir düzeltici işlem tesis edilmediği görülmüştür.

Üniversite tarafından bulgu konusu hususa ilişkin ilgili kamu kurumları nezdinde süreçlerin başlatıldığı ve çalışmaların devam ettiği ifade edilmektedir.

Sonuç olarak; taşınmazların mevcut kullanım şekillerine göre cins tashihi işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 4: Etüt Proje Hizmet Alımlarında Eşik Değerin Altında Kalmak Amacıyla İhtiyaçların Parçalara Bölünmesi ve Kabul Tutanağı Olmadan Ödemede Bulunulması

Hizmet alımlarının incelenmesi neticesinde; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen açık ihale usulü ile ihale edilmesi gereken ve aynı ihale konusu iş içerisinde yer alabilecek hizmet alımlarının mevzuatta öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde kısımlara bölüldüğü ve kabul tutanağı olmadan ödemede bulunulduğu tespit edilmiştir.

A) Sınır Değerin Altında Kalmak Amacıyla İhtiyaçların Parçalara Bölünmesi

Üniversite tarafından, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen açık ihale usulü ile ihale edilmesi gereken ve aynı ihale konusu iş içerisinde yer alabilecek hizmet alımlarının mevzuatta öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde kısımlara bölünmek suretiyle pazarlık usulü ile ihale edildiği tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinde; idarelerin bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu belirtilmiş olup söz konusu maddenin devamında ise aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin bir arada ihale edilemeyeceği ve eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği,

“Pazarlık usulü” başlıklı 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde; İdarelerin yaklaşık maliyeti 1.439.543,00 Türk Lirasına kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımlarının pazarlık usulü ile ihale edilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin “Temel ilkeler” başlıklı 4'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında; eşik değerlerin veya parasal limitlerin altında kalmak ya da bu Yönetmelikte yer alan diğer hükümlerin uygulanmasından kaçınmak amacıyla hizmet alımlarının kısımlara bölünemeyeceği düzenlenmiştir.

Söz konusu maddenin dördüncü fıkrasında ise; ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu, pazarlık usulü ile ihale yapılması ve doğrudan temin yoluyla ihtiyaçların karşılanmasının ise ancak Kanun'da belirtilen özel hallerde mümkün olduğu hüküm altına alınmıştır.

Üniversite tarafından;

- İTÜ Ayazağa Yerleşkesi Kamu Konutları İnşaatı Mimari Uygulama ve Çevre Düzenleme Projeleri ile Detayları ve Mühendislik Hesaplamaları Yapılması işi (Yaklaşık Maliyeti: 1.433.333,33 TL),

- İTÜ Ayazağa Yerleşkesi Kamu Konutları Statik, Mekanik ve Elektrik Projeleri ile Detayları ve Mühendislik Hesaplamaları Yapılması işi (680.000,00 TL),

- İTÜ Ayazağa Yerleşkesi Öğrenci Sosyal Merkezi Binası İnşaatı Mimari Konsept Ön Proje, Mimari, Statik, Elektrik, Mekanik Uygulama Projeleri ile Detayları ve Mühendislik Hesaplamaları Yapılması işi (1.100.000,00 TL),

- İTÜ Ayazağa Yerleşkesi Merkez Laboratuvar ve Araştırma Dekanlığı Binası İnşaatı, Mimari, Statik, Mekanik, Elektrik Tesisatı Uygulama Projeleri, Teknik Şartnameler ve Hesaplamaların Yapılması Hizmet Alım işi (1.423.333,33 TL),

- İTÜ Ayazağa Yerleşkesi Kütüphane Ek Blok İnşaatı Mekanik Tesisat Uygulama Projeleri ile Hesaplamalarının Yapılması işi (1.300.000,00 TL),

- İTÜ Ayazağa Yerleşkesi Kütüphane Ek Blok Binası İnşaatı Mimari Konsept Ön Proje, Mimari Uygulama Projesi ile Hesaplamalarının Yapılması işi (1.433.333,33 TL),

- İTÜ Ayazağa Yerleşkesi Kütüphane Ek Blok İnşaatı Elektrik Tesisatı Uygulama Projeleri ile Hesaplamalarının Yapılması işi (1.258.333,33 TL),

- İTÜ Ayazağa Yerleşkesi Kütüphane Ek Blok İnşaatı Statik Uygulama Projeleri ile Hesaplamalarının Yapılması işi (1.400.000,00 TL),

hizmet alımlarında 4734 sayılı Kanun'un 21/f maddesiyle 2023 yılında her bir alım için belirlenen 1.439.543,00 TL'lik limite uyulmuş olmakla birlikte, niteliği itibarıyla aynı mahiyette olan, yıl içerisinde sürekli tekrarlanan ve yakın tarihlerde yapılan söz konusu işler kısımlara bölünmek suretiyle pazarlık usulü ile ihale edilmiştir.

B) Kabul Tutanağı Olmadan Ödemede Bulunulması

Kamu İdaresi tarafından, kabul tutanağı olmadan bazı hizmet alımlarına ilişkin ödemede bulunulduğu tespit edilmiştir.

Hizmet İşleri Genel Şartnamesi'nin "Hizmetin kabulü" başlıklı 44'üncü maddesinin (a) bendinde; "*Belli bir çalışma sonrasında tamamlanarak ortaya çıkarılan hizmetlerde:*

Sözleşme konusu iş tamamlandığında, yüklenici, işin teslim alınarak kabul işlemlerinin yapılmasını isteyen bir dilekçe ile idareye başvurur. Yapılan işler, idarece verilecek talimat üzerine kontrol teşkilatınca ön incelemeden geçirilir. Bu inceleme sonucunda kontrol teşkilatı işlerin durumunu inceleyerek mevcut haliyle sözleşme ve eklerinde belirtilen şartlara uygun olarak tamamlandığını veya tamamlanmamış olsa bile teslim alınması istenen işte, işin fonksiyonelliğine önemli ölçüde zarar verecek bir durumun olmadığını ve idarenin ihtiyacını karşılama açısından bu haliyle kabul edilebilir olduğunu tespit ederse, işin tamamlanmış veya listelenen eksiklikleri ile tamamlanmış sayılabileceğini idareye bildirir. Bu durumda idare en az üç (3) kişiden oluşan bir kabul komisyonu kurar ve kabul aşamasına geçilir." denilmekte,

Söz konusu bendin son paragrafında ise; kabul işleminin tamamlanması sonucunda yapılmış işleri ayrıntılı olarak (gerekli durumlarda iş kalemlerini gösteren bir liste halinde) gösteren bir kabul belgesi düzenleneceği belirtilmektedir. Aynı maddenin (b) bendinde ise; sürekli nitelikteki işlerde, kontrol teşkilatının Genel Şartname gereğince tuttuğu kayıtlar ile yükleniciye yapılan ödemelere ilişkin belge ve kayıtların idarece (a) fıkrasında öngörüldüğü şekilde kurulan kabul komisyonu tarafından esas alınacağı ve kabul komisyonunun, yüklenicinin yapılan iş nedeniyle idareye karşı herhangi bir yükümlülüğünün kalmadığına karar verirse, üç nüshalı bir kabul belgesi düzenleyeceği ve bir nüshasını yükleniciye vereceği ifadesi yer almaktadır, eğer yüklenicinin idareye karşı olan yükümlülüklerinden herhangi birini yerine getirmediği tespit edilirse, buna ilişkin sözleşmesinde belirtilen ceza ve kesintilerin uygulanacağı ve kabul belgesinin bundan sonra verileceği düzenlenmektedir.

Genel Şartnamenin "Kesin hesap raporu" başlıklı 50'nci maddesinin birinci fıkrasında; kabul belgesinin düzenlenmesinden sonra en geç altmış (60) gün içerisinde, kabul komisyonunun detaylı olarak, sözleşmeye uygun şekilde yapılmış olan bütün işlerin değerini gösteren tamamlayıcı dokümanla birlikte bir kesin hesap raporu düzenleyeceği hüküm altına alınmıştır.

Hizmet Alımları Muayene ve Kabul Yönetmeliği'nin "Kabul tutanağının düzenlenmesi" başlıklı 9'uncu maddesinde aynen;

“Muayene ve kabul komisyonu işyerine giderek Hizmet İşleri Genel Şartnamesinin 44-49 uncu maddelerinde yazılı hükümlere göre işi inceler, muayene eder ve gerekli gördüğü kısımların işletme ve çalışma deneylerini yapar.

Temizlik, yemek , taşıma gibi aynı hizmetin belli periyotlarla tekrarlanması suretiyle ifa edilen sürekli nitelikli işlerde kontrol teşkilatının , işin yürütülmesi sırasında tuttuğu kayıtlar esas alınarak Hizmet İşleri Genel Şartnamesinin 44 üncü maddesinin (b) fıkrasındaki hükümlere göre kabul işlemleri gerçekleştirilir.

Muayene ve kabul komisyonu, yaptığı inceleme ve muayene sonunda işi kabule hazır bulunduğu takdirde, “Kabul Tutanağı” nı (standart form KİK57.0/H) yeterli sayıda düzenler. Bu tutanak yüklenici tarafından imzalanır.” denilmek suretiyle Genel Şartname hükümleri doğrultusunda kabul işlemlerinin gerçekleştirilmesinden sonra kabul tutanağının düzenleneceği açıkça belirtilmiştir.

Ayrıca, bahse konu Yönetmelik’in “Kabul tutanağının onayı” başlıklı 11’inci maddesinin birinci fıkrasında; Kabul tutanağının yetkili makam tarafından onaylandıktan sonra geçerli olacağı ve kabul işleminin tamamlanmış sayılacağı belirtilmiş,

İkinci fıkrasında ise; kabul tutanağının yetkili makam tarafından onaylanmasından sonra yüklenicinin sözleşme konusu işten dolayı idareye karşı, herhangi bir sorumluluğunun kalmayacağı hükmüne yer verilmiştir.

Üniversite tarafından gerçekleştirilen;

- İTÜ Ayazağa Yerleşkesi Kamu Konutları İnşaatı Mimari Uygulama ve Çevre Düzenleme Projeleri ile Detayları ve Mühendislik Hesaplamaları Yapılması işi,

- İTÜ Ayazağa Yerleşkesi Öğrenci Sosyal Merkezi Binası İnşaatı Mimari Konsept Ön Proje, Mimari, Statik, Elektrik, Mekanik Uygulama Projeleri ile Detayları ve Mühendislik Hesaplamaları Yapılması işi,

- İTÜ Ayazağa Yerleşkesi Kütüphane Ek Blok İnşaatı Mekanik Tesisat Uygulama Projeleri ile Hesaplamalarının Yapılması işi,

- İTÜ Ayazağa Yerleşkesi Kütüphane Ek Blok Binası İnşaatı Mimari Konsept Ön Proje, Mimari Uygulama Projesi ile Hesaplamalarının Yapılması işi,

- İTÜ Ayazağa Yerleşkesi Kütüphane Ek Blok İnşaatı Elektrik Tesisatı Uygulama Projeleri ile Hesaplamalarının Yapılması işi ve,

- İTÜ Ayazağa Yerleşkesi Kütüphane Ek Blok İnşaatı Statik Uygulama Projeleri ile Hesaplamalarının Yapılması işinde,

kabul tutanağı düzenlenmeden söz konusu hizmet alımlarına ilişkin yüklenicilere ödeme yapıldığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; kabul tutanağı olmadan ödemede bulunulması, Hizmet İşleri Genel Şartnamesi ile Hizmet Alımları Muayene ve Kabul Yönetmeliği hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Her ne kadar ödeneklerin geç gönderilmesi ve yıl sonunda mevcut ödeneklerin iptal edileceği gibi nedenlerle ihtiyaçlar parçalara bölünmek suretiyle pazarlık usulü ile alınmış ve hizmet kabul tutanağı olmadan da ödemede bulunulmuşsa da yukarıda yer verilen mevzuata göre Kanun'da belirtilen özel haller dışında istisnai alım yöntemlerinin uygulanmaması ve mal veya hizmet kesin olarak teslim alınmadan bütçeden ödeme bulunulmaması gerekmektedir.

Sonuç olarak; aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki hizmet alımlarının her defasında parasal sınırların altında kalacak şekilde pazarlık usulüyle ihale edilmesi, 4734 sayılı Kanun'un temel ilkelerine aykırı olup, kabul tutanağı olmadan ödemede bulunulması ise Hizmet İşleri Genel Şartnamesi ile Hizmet Alımları Muayene ve Kabul Yönetmeliği hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 5: Kuruluş Yıl Dönümü Nedeniyle Yaptırılan İTÜ Anıtının Tasarım Yarışması Kapsamında İhale Edilmemesi

Üniversitenin 250. Kuruluş Yıl Dönümü için yaptırılan İTÜ anıtının 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde ifade edilen "*İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi*" kapsamında alındığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Tasarım yarışmaları" başlıklı 23'üncü maddesinde "*İdareler gerekli gördükleri mimarlık, peyzaj mimarlığı, mühendislik, kentsel tasarım projeleri, şehir ve bölge plânlama ve güzel sanat eserleri ile ilgili bir plân veya tasarım projesi elde edilmesine yönelik olarak, ilgili mevzuatında belirlenecek usul ve esaslara göre rekabeti sağlayacak şekilde ilân yapılmak suretiyle, jüri tarafından değerlendirme yapılmak*

üzere ödüllü veya ödüksüz yarışma yaptırabilir.” denilmek suretiyle güzel sanat eserlerinin tasarım yarışması şeklinde ihalesi yapılmak suretiyle alımı yapılması şeklinde bir hüküm getirilmiştir.

Kanun'un söz konusu maddesine dayanılarak çıkarılan Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, Mühendislik, Kentsel Tasarım Projeleri, Şehir ve Bölge Planlama ve Güzel Sanat Eserleri Yarışmaları Yönetmeliği'nin birinci maddesine göre güzel sanat eserlerini tasarım alım işlerinin bu Yönetmelik kapsamında ihale edilmesi gerekmektedir. Söz konusu Yönetmelik hükümlerine göre, idare alımını gerçekleştirmek istediği güzel sanat eserine ilişkin olarak yarışma şeklini, türünü ve konusunu belirleyecek, jüriyi tespit edecek, yarışma şartnamesini veya ön seçim şartnamesini hazırlayacak ve bu şekilde eser sahiplerini belirleyip yarışmayı neticelendirecektir.

Ancak, Üniversite tarafından yaptırılan İTÜ Anıtı eser alım işinde tasarım imalatla birlikte tek bir alım olarak değerlendirilmiş ve söz konusu işi yapabilecek tek bir kişinin bulunduğu varsayılarak Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında alım doğrudan temin usulü ile gerçekleştirilmiştir.

Her ne kadar söz konusu anıtın yapım işi, 250. Kuruluş Yılı Dönümü kapsamında ilk başta planlanmamış ve o nedenle de ihale sürecinin yetişmeyeceği öngörüldüğünden doğrudan temin yöntemiyle alımı yapılmışsa da, 4734 sayılı Kanun'un "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddenin b fıkrasında öngörülen ödeneklerin kullanılmasına imkan verecek süre dikkate alınarak, idarelerce ihalelerin zamanında yapılması esastır. Dolayısıyla her ne suretle olursa olsun Kanun'da belirtilen istisnai durumlar hariç kamu kaynağının harcanmasında meri mevzuat hükümleri çerçevesinde kalınması gerektiği değerlendirilmektedir.

İdarenin alımlarda şeffaflığı ve rekabeti temin etmek amacıyla, bu tür alımları 4734 sayılı Kanun kapsamında ihale edilmek suretiyle gerçekleştirmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Kadrolu Avukat Bulunmasına Rağmen Dışarıdan Avukatlık Hizmeti Alımı Yapılması

Üniversitede hukuk müşaviri dâhil kadrolu yedi avukat çalışmaktayken aynı zamanda sözleşme ile genel vekaletname verilmek suretiyle üç avukattan avukatlık hizmeti alındığı görülmüştür.

17.01.2012 tarihli ve 28531 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Serbest Avukatlardan Hizmet Satın Alınmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Avukatlık hizmeti satın alınacak haller” başlıklı 4’üncü maddesinin birinci fıkrasında; İdarelerin, muhakemat hizmetlerini kendi hukuk birimlerinden, bakanlıklarından veya bağlı kuruluşlarından ve Maliye Bakanlığından temin edemediği ya da hizmetin özel uzmanlık gerektirdiği ilgili bakan onayı ile belirlendiği hallerde, serbest avukatlardan hizmet satın alabileceği belirtilmiş olup,

Söz konusu maddenin ikinci fıkrasında ise; hizmet alımının konusu bir veya birden fazla dava ve icra işinin takip ve sonuçlandırılması olabileceği gibi belirli bir yerdeki dava ve icra takiplerinin belirli bir süreyle sınırlı olarak görülmesi şeklinde de olabileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre idareler sadece kendi hukuk birimlerinde avukatlarının bulunmadığı veya ilgili avukatlık hizmetinin özel uzmanlık gerektirdiği konularda serbest avukatlardan hizmet satın alabilecekler ve bu hizmet de belli davalar ya da belli yerdeki davaların belli süreyle takibiyle sınırlı olacaktır.

Her ne kadar ihtiyaca binaen söz konusu hizmet alımı gerçekleştirilmişse de yukarıda da belirtildiği gibi ilgili avukatlık hizmetinin sadece özel uzmanlık gerektirdiği konularda serbest avukatlardan hizmet satın alınabilecek ve bu hizmet de belli davalar ya da belli yerdeki davaların belli süreyle takibiyle sınırlı olması gerekecektir.

Ayrıca gerek kamu gerekse özelde bir avukatın bakabileceği dosya veya dava sayısına ilişkin bir standart ve düzenleme de bulunmamaktadır. Dolayısıyla personel ihtiyacının ilgili mevzuat hükümlerinde belirlenen usul çerçevesinde karşılanması gerekmektedir.

Üniversitede hukuk müşaviri dahil yedi kadrolu avukat bulunmakta iken genel avukatlık hizmetinin serbest 3 avukattan dört yıl boyunca düzenli olarak sözleşme karşılığında alınmasının yukarıda bahsi geçen Yönetmelik hükümlerine uygun olmadığı ve hukuk hizmetlerinin kadrolu avukatlar vasıtasıyla gördürülmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 7: Üniversitede İlişği Kalmayan Öğrencilerin Üniversitenin Yemekhanesinden Öğrenci Fiyat Tarifesi Üzerinden Faydalanması ve Üniversitenin Öğrenci/Personel Dışındaki Kişilere Yemek Maliyetinin Altında Hizmet Sunması

Yapılan incelemede, mezuniyet, yatay geçiş, kayıt sildirme gibi farklı nedenlerle üniversiteden ilişği kesilen öğrencilerin üniversite yemekhanesinden öğrenci fiyatları

üzerinden faydalandığı ve ayrıca üniversite personeli ile öğrenciler dışındaki mezun, teknopark çalışanı veya üniversite kampüsü içerisinde faaliyet gösteren çeşitli şirketlerin çalışanlarına da yemek hizmetinin yemek maliyetinin altında verildiği görülmüştür.

Öğrencilik vasfını kaybetmiş kişilerin öğrenci olarak yemek yemesi üniversitenin bilişim sistemindeki bir zaafiyetin var olduğunu göstermektedir. Zira mezuniyet, yatay geçiş, kayıt sildirme gibi farklı nedenlerle üniversiteden ilişiği kesilen öğrencilerin tüm birimlerin öğrenci sisteminden çıkarılmasını sağlayacak şekilde bir bilişim sisteminin tesis edilip işletilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, üniversite yemekhanesi, üniversite personeli ve öğrenciler dışında mezun, teknopark çalışanı veya üniversite kampüsü içerisinde faaliyet gösteren çeşitli şirketlerin çalışanlarına da yemek hizmeti vermektedir. Yapılan incelemede söz konusu kişilerin ödediği ücretlerin yemek maliyetlerinin altında olduğu görülmüştür. Bu durum, öğrenci ve personel dışındaki kişilerin yemek giderlerinin bir kısmının üniversite bütçesinden karşılandığı anlamına gelmektedir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 13'üncü maddesi ile üniversite yönetimlerine, öğrencilere gerekli sosyal hizmetlerin sağlanması noktasında bir yetki ve sorumluluk verilmiştir. Aynı şekilde üniversite yönetimine, üniversite personelinin yemek ihtiyaçlarının karşılanmasında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ilgili maddelerinde, bu kanun kapsamında olmayanlar için de toplu iş sözleşmelerinde yetki ve sorumluluk tanımlanmıştır. Ancak üniversitelerin öğrenci ve personel dışında kalan kişilerin yemek giderlerinin bir kısmını karşılama gibi bir yetki ve sorumlulukları bulunmamaktadır.

Bulgumuz üzerine Üniversite her ne kadar ilişiği kesilen öğrencilerin bu durumlarının belirli aralıklarla güncellenip kontrol edildiğini belirtse de, ilişik kesme işlemlerinin birimler arasında anlık olarak gerçekleştirildiği bir sistemin kurulması gerekir. Ayrıca, üniversite personeli ile öğrenciler dışındaki mezun, teknopark çalışanı veya üniversite kampüsü içerisinde faaliyet gösteren çeşitli şirketlerin çalışanlarına da yemek hizmetinden yemek maliyetinin altında faydalanması hususunda her hangi bir düzeltme işlemi de gerçekleştirilmemiştir.

Dolayısıyla, Üniversitenin bilişim sistemlerinin üniversiteden ilişiği kesilen öğrencileri tüm sistemlerden çıkaracak şekilde entegre edilmesi ve öğrenci ile personel dışında kalan kişiler için yemek ücretlerinin, yemek için harcanan her türlü gideri göz önünde bulunduracak şekilde hesaplanacak maliyetin üstünde belirlemesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Taşınmazlarda Cins Tashihiinin Yapılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Raporumuzun 3'üncü maddesi ile bulgu konusu edilmiştir.
Üniversitenin İştiraki Olan Şirketin %100 Hissesine Sahip Olduğu Şirkete Kiralanan Taşınmazlardan, Şirket Tarafından Elde Edilen Gelirlerin İdarenin Kamusal Hizmetlerinde Kullanılması	2022	Yerine Getirilmedi	Raporumuzun 1'inci maddesi ile bulgu konusu edilmiştir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ DÖNER
SERMAYE İŞLETMESİ**

2023 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	27
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	30
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	30
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	30
5. DENETİM GÖRÜŞÜ	31
6. DENETİM BULGULARI.....	31
7. EKLER.....	40

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Döner Sermaye Birimlerinin Elde Ettikleri Gelirlerin Ayrı Hesaplarda Takip Edilmemesi
2. Kamu Gelirinin Özel Bir Firma Tarafından Tahsil Edilmesi
3. İşletme Tarafından Üretilen Hizmet Bedellerinin Üniversite Yönetim Kurulunca Belirlenmemesi
4. Deprem Analiz Gelirleri Üzerinden Dağıtılacak Ek Ödemenin Üniversite Kaynaklarının Kullanılma Durumuna Göre Belirlenmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

İstanbul Teknik Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58. Maddesine Göre Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmelik kapsamında, 11.09.1975 tarih ve 15353 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İstanbul Teknik Üniversitesi Döner Sermaye İşletme Yönetmeliği ile kurulmuştur.

Adı geçen Yönetmelik, 17.09.2021 tarihli 31601 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmeliği ile değişikliğe uğramıştır.

Döner Sermaye İşletmesi, Yönetmelik'in 4'üncü maddesinde sayılan ve aşağıda yer verilen faaliyetleri yürüterek gelir elde etmektedir:

İşletme çalışmaları sırasında eğitim ve öğretim ile bunlara katkıda bulunmayı ön planda tutmak ve Üniversitenin esas faaliyetlerini aksatmamak kaydıyla aşağıda belirtilen faaliyetlerde bulunur:

a) Yükseköğretim kurumları dışındaki kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından talep edilecek konularda; bilimsel görüş, proje, araştırma hizmetleri yapmak, eğitim programları planlamak, uygulamak, ulusal ve uluslararası düzeyde kurslar, seminerler ve konferanslar düzenlemek.

b) Kimyasal, biyolojik ve benzeri tahliller ile araştırma, uygulama, iş değerlendirme ve organizasyon hizmetlerini yapmak.

c) Danışmanlık, analiz, uygulama, ölçme, değerlendirme, deney, model deneyi, muayene, teknik kontrol, plan, bilgi işlem organizasyonu, teknik bakım, onarım, ekspertiz, ölçü ayarı ve benzeri hizmetleri yapmak, laboratuvar ve atölyelerde yapılan iş ve hizmetlerin gerçekleştirilmesi ve bunlarla ilgili raporları düzenlemek.

ç) Türkçe ve yabancı dillerin öğretimi konusunda hizmet vermek.

d) Her türlü yayım ve basım işlerini yapmak.

e) Mevcut fiziki kapasiteyi değerlendirmek, faaliyet alanı ile sınırlı olarak mal ve hizmet üretmek, elde edilen ürünleri önceden Rektörün onayını alarak pazarlamak ve satmak, satış yerleri açmak ve işletmek.

f) Belirli bilimsel sonuçların uygulanmasına destek sağlamak, İşletmenin çalışmaları sırasında elde edilecek bilgi ve teknoloji birikiminin eğitim ve öğretim alanına aktarılmasına katkıda bulunmak.

Yükseköğretim kurumlarının döner sermaye faaliyetleri çerçevesinde; hizmet sunum şartları ve kriterleri de dikkate alınmak suretiyle personelin unvanı, görevi, çalışma şartları ve süresi, eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetleri ve mesleki uygulamalar ile ilgili performansı ve özellik arz eden riskli bölümlerde çalışma gibi hizmete katkı unsurları da esas alınarak yapılan ek ödemelerde, 18.02.2011 tarihli ve 27850 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yükseköğretim Kurumlarında Döner Sermaye Gelirlerinden Yapılacak Ek Ödemenin Dağıtılmasında Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik hükümleri uygulanmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Rektörlüğe bağlı çalışan Döner Sermaye İşletmesi; İşletme Müdürlüğü ve Saymanlık Müdürlüğü şeklinde teşkilatlanmış olup gelir getirici birim sayısı 1’dir.

İşletme Müdürlüğünde; 1 işletme müdürü, 11 idari memur 36 sürekli işçi hizmet vermekte olup bunlardan 2 idari memurun kadrosu özel bütçededir.

Saymanlık Müdürlüğünde ise Hazine ve Maliye Bakanlığı personeli saymanlık müdürü ve 3 defterdarlık uzmanı bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine bağlı olarak kurulmuş olan döner sermayeli işletmelerin iş ve işlemleri ile bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması, muhasebesi, kontrol ve denetimi ile muhasebe yetkililerinin niteliklerine ilişkin usul ve esaslar, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

Döner sermaye işletme bütçesi adı geçen Yönetmelik’in 4’üncü maddesine göre hazırlanmakta ve üniversite yönetim kurulunun onaylaması ile kesinleşmektedir.

İstanbul Teknik Üniversitesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünün giderleri elde edilen gelirlerle finanse edilmekte olup 2023 yılında özel bütçeden herhangi bir kaynak kullanılmamıştır.

Başlangıç bütçesinde 200.881.000,00 TL gelir öngörülmüş olup gider bütçesi de aynı tutarda hazırlanmıştır.

İşletmenin 2023 yılında 150.304.530,51 TL bütçe giderine karşılık 153.734.784,94 TL bütçe geliri elde ettiği anlaşılmıştır.

İşletmenin gelir tablosunda 159.527.103,50 TL gelir, 150.304.531,52 TL gider gerçekleşmiş olup, dönem 9.222.571,98 TL kârla kapanmıştır.

159.527.103,50 TL tutarındaki gelirlerin; 147.251.723,33 TL'si net satışlar hasılatından, 12.269.143,33 TL'si diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârlardan, 6.236,84 TL'si olağandışı gelir ve kârlardan oluşmuştur.

150.304.531,52 TL tutarındaki giderlerin; 137.224.082,62 TL'si faaliyet giderleriyle, 1,00 TL'si diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlarla, 13.080.447,90 TL'si olağandışı gider ve zararlarla ilgilidir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

İstanbul Teknik Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesinin muhasebe ve raporlama işlemleri, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde yer alan hükümlere göre Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından kurulan ve yönetilen Döner Sermayeli İşletmeler Muhasebe Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Adı geçen Yönetmelik'te hüküm bulunmayan hâllerde 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan diğer yönetmelikler ile Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin genel esasları kıyasen uygulanmaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda yer almakta olup denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır:

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Gelir tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi

yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

İstanbul Teknik Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Döner Sermaye Birimlerinin Elde Ettikleri Gelirlerin Ayrı Hesaplarda Takip Edilmemesi

Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğünde faaliyetleri bulunan birimlere ait gelirlerin ayrı hesaplarda izlenmediği anlaşılmıştır.

2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun "Döner sermaye" başlıklı 58'inci maddesinde Döner sermaye işletmesi faaliyetlerinden elde edilen gelirler, birimler itibarıyla ayrı hesaplarda izleneceği düzenlenmiştir.

Ayrıca Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelik'in 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde; döner sermaye işletmesi müdürlüğü ve işletmeye bağlı olarak faaliyet gösteren her bir iktisadi işletme birim olarak tanımlanmış, 8'inci maddesinin ikinci fıkrasında ise döner sermaye işletmesi faaliyetlerinden elde edilen gelirlerin birimler itibarıyla ayrı hesaplarda izleneceği hükmüne yer verilmiştir.

Döner Sermaye İşletmesi birimleri, alt birimleri de içerecek şekilde, Yükseköğretim Kurumlarında Döner Sermaye Gelirlerinden Yapılacak Ek Ödemenin Dağıtılmasında Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (ç) bentlerinde açıklanmıştır. Buna göre döner sermaye gelirin elde edildiği fakülte, enstitü, yüksekokul, meslek yüksekokulu ve uygulama araştırma merkezi birim, bu birimler içerisinde faaliyet gösteren bölüm, ana bilim/ana sanat dalı, bilim/sanat dalı, ünite ve merkezler ise alt birimdir.

Üniversite Döner Sermaye İşletmesinde gelir getirici faaliyette bulunan fakülte, enstitü, yüksekokul ve uygulama merkezleri ile bu sayılanlar içerisinde yer alan alt birimlerin gelir işlemlerinin ayrı hesaplarda tutulmadığı ile bunların elde ettikleri gelirlerin muhasebe kayıtlarından izlenemediği tespitine, 2022 yılı Sayıştay Denetim Raporunda yer verilmesine rağmen 2023 yılında düzeltici işlem tesis edilmediği anlaşılmıştır.

Üniversite, bulgu konusu hatanın kullanılan muhasebe programından kaynaklandığını, ancak 22.04.2024 tarihi itibarıyla yeni muhasebe programına geçiş yapıldığını, bu sayede yeni sistemle birlikte hatanın düzeltilmesi yönünde gerekli hassasiyet ve çabanın gösterileceğini ifade etmektedir.

Sonuç olarak; Döner Sermaye İşletmesi bünyesinde faaliyet gösteren birimler ile bu birimlere bağlı alt birimlerin gelir işlemlerinin birim-alt birim kodları ile birim adlarının muhasebe hesapları üzerinden izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Kamu Gelirinin Özel Bir Firma Tarafından Tahsil Edilmesi

İstanbul Teknik Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi tarafından düzenlenen eğitim ve kurs ücretlerinin özel bir firma tarafından tahsil edildiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun “Tanımlar” başlıklı 3’üncü maddesi Kamu gelirini, kanunlarına dayanılarak toplanan vergi, resim, harç, fon kesintisi, pay veya benzeri gelirler, faiz, zam ve ceza gelirleri, taşınır ve taşınmazlardan elde edilen her türlü gelirler ile hizmet karşılığı elde edilen gelirler, borçlanma araçlarının primli satışı suretiyle elde edilen gelirler, sosyal güvenlik primi kesintileri, alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirler, şeklinde tanımlamıştır.

Yine aynı Kanun’un “Yetkisiz tahsil ve ödeme” başlıklı 72’nci maddesinde;

“Kanunların veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin öngördüğü şekilde yetkili kılınmamış hiçbir gerçek veya tüzel kişi, kamu adına tahsilat veya ödeme yapamaz.

...” denilmektedir.

Diğer yandan Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin “Yetkisiz tahsil ve ödeme yapılamayacak hâller ile birleşmeyecek görevler” başlıklı 17’nci maddesinde kanunların öngördüğü şekilde yetkili kılınmamış hiçbir gerçek veya tüzel kişi işletme adına tahsilat ve ödeme yapamayacağı gibi muhasebe hizmeti de veremeyeceği düzenlenmiştir.

İstanbul Teknik Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi tarafından 2023 yılında düzenlenecek kurs ve eğitimlerin reklam, tanıtım ve kayıt gibi işlemlerin gerçekleştirilmesi amacıyla 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 45’inci maddesine istinaden açık ihale usulü ile ihaleye çıkmıştır. Söz konusu ihalenin dokümanları incelendiğinde, 2023 yılında düzenlenecek eğitimler ve bu eğitimlerden kişi başı alınacak ücretlerin belirlendiği anlaşılmıştır. İhalede, kişi başı belirlenen ücretten en düşük reklam tanıtım ve kayıt bedeli teklifini verecek firma ile sözleşme imzalanacağı ifade edilmiştir. İhalede en düşük teklifi veren firma ile sözleşme imzalanmıştır. Sözleşme uygulama aşamasında, düzenlenen eğitimlerin reklam, tanıtım ve kayıt işlemlerini gerçekleştiren firmanın kurs kayıt ücretinin tamamını peşin olarak katılımcılardan tahsil ettiği ve kurs bitiminde sözleşmede belirtilen Döner Sermaye İşletmesi payını ödediği tespit edilmiştir.

Yukarıda sıralanan mevzuat hükmü ve açıklamalar çerçevesinde, Sürekli Eğitim Merkezi tarafından düzenlenen kurs ve eğitim gelirleri kamu gelidir. Bu kamu gelirinise ilgili kanunlarda yetkilendirilmiş kişiler tarafından tahsil edilmesi gerektiği hususu açıktır. Her ne kadar söz konusu işte, kurs kayıt işlemleri özel bir firma tarafından gerçekleştirilmiş olsa da

kurs gelirinun tamamının Döner Sermaye İşletmesi tarafından tahsil edilmesi ve sözleşmesinde belirtilen tutarda ilgili firmaya ödeme yapılması mümkündür.

Döner Sermaye İşletmesi eğitim ücretinin kredi kartı ile ödenmesinde katılımcılara yönelik avantajlı (sanal pos ve taksitlendirme gibi) imkanların 2023 yılında bulunmadığını, o nedenle kamu gelirinun özel bir firma tarafından tahsil edildiğini, ancak 2024 yılı ile birlikte kredi kartı ile ödeme alt yapısının geliştirildiğini ve sisteme alındığını, böylelikle kamu gelirinun İşletme tarafından tahsil edileceğini ifade etmektedir.

Bu itibarla, kamu gelirinun ilgili kanunlarda yetkilendirilmiş kişiler tarafından tahsil edilmesi konusunda yöntem ve usullerin belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 3: İşletme Tarafından Üretilen Hizmet Bedellerinin Üniversite Yönetim Kurulunca Belirlenmemesi

İstanbul Teknik Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi bünyesindeki işletmelerin ürettikleri mal ve hizmet bedellerinin Üniversite Yönetim Kurulunca belirlenmediği görülmüştür.

18.06.2020 tarih ve 31159 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelik’in “Fiyatların tespiti” başlıklı 7’nci maddesinde, işletmelerde üretilen mal ve hizmetlerin fiyatlarının tespitinde yükseköğretim kurumları yönetim kurullarının yetkili olduğu belirtilmektedir. Ayrıca ilgili maddede sosyal içerikli hizmetlerin fiyatlandırılmasında, piyasa fiyatları yanında özellikle kamu yararının dikkate alınacağı, fiyat tespitinde diğer yükseköğretim kurumlarında uygulanan fiyatlar ile üretim ve hizmetin niteliği ve çevre şartlarının da göz önünde tutulacağı ifade edilmiştir.

İşletmenin, danışmanlık ücretlerinin Üniversite Yönetim Kurulunca sadece asgari tutarların belirlendiği, bunun dışındaki eğitim ve kurs gelirlerinin koordinatörlükler, muayene, tahlil ve analiz gibi hizmet bedellerinin ise ilgili öğretim üyesince belirlendiği tespit edilmiştir.

İşletme, danışmanlık ücretlerinde diğer yükseköğretim kurumlarında uygulanan fiyatlar ile üretim ve hizmetin niteliği ile çevre şartları da göz önünde bulundurularak Üniversite Yönetim Kurulu tarafından minimum ücretlerin tespit edildiğini, diğer yandan ise, eğitim ve kurs gelirlerinin koordinatörlükler, muayene, tahlil ve analiz gibi hizmet bedellerinin ise 2024 yılında Yönetim Kurulunca belirleneceğini ifade etmektedir.

Ancak, İşletme tarafından sunulan kamu geliri niteliğindeki mal ve hizmet ücretlerinin, asgari tutarların değil, her hangi bir terettüde yer vermeyecek şekilde somut kriterler çerçevesinde (hesaplanabilir) Üniversite Yönetim Kurulu tarafından belirlenmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede İşletmede üretilen tüm mal ve hizmet bedellerinin ilgili Yönetmelik hükmüne göre Yönetim Kurulunca belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Deprem Analiz Gelirleri Üzerinden Dağıtılacak Ek Ödemenin Üniversite Kaynaklarının Kullanılma Durumuna Göre Belirlenmemesi

İstanbul Teknik Üniversitesi Deprem Analiz ve Raporlama Birimi “Mevcut Binaların Deprem Etkisindeki Yapısal Güvenlik Durumunun Belirlenmesi” faaliyeti kapsamında kurum/personel tarafından yerine getirilmesi gereken bazı hizmetlerin dışarıdan hizmet satın alınması yöntemiyle gördürülmesinde dağıtılacak ek ödeme tutarının değişmediği görülmüştür.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun “Döner sermaye” başlıklı 58’inci maddesinin d ve e fıkrasında sırasıyla;

“d) Ziraat ve veteriner fakülteleri, sivil havacılık yüksekokulu ve bünyesinde atölye veya laboratuvar bulunan yükseköğretim kurumları ile sürekli eğitim merkezleri, açık öğretim hizmeti veren yükseköğretim kurumları ile düzenli döner sermaye geliri olan yükseköğretim kurumlarında üretilen mal ve hizmetlerden elde edilen döner sermaye gelirlerine katkısı bulunan öğretim elemanlarına yapılacak ek ödemeler hakkında da (c) fıkrası hükümleri uygulanır.

e) Yükseköğretim kurumlarının (c) ve (d) fıkraları kapsamına girenler haricindeki diğer birimlerinde döner sermaye işletmesi hesabına yapılan iş veya hizmetler karşılığında tahsil edilen gelirlerden kanuni kesintiler ile varsa yapılan iş veya hizmetle bağlantılı giderler düşüldükten sonra geri kalan tutar, hizmet karşılığı olarak gelir tahsilatının yapıldığı tarihi izleyen bir ay içinde, veya hizmet bedelinin peşin tahsil edilmesi halinde hizmetin gerçekleşme oranına bağlı olarak aylara bölünerek hizmeti veren öğretim elemanlarına ödenir.” denilmektedir.

18.06.2020 tarih ve 31159 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelik’in “Fiyatların tespiti” başlıklı 7’nci maddesinde işletmelerde üretilen mal ve hizmetlerin fiyatlarının

tespitinde yükseköğretim kurumları yönetim kurullarının yetkili olduğu düzenlenmiştir. Ayrıca ilgili maddede sosyal içerikli hizmetlerin fiyatlandırılmasında, piyasa fiyatları yanında özellikle kamu yararının dikkate alınacağı, fiyat tespitinde diğer yükseköğretim kurumlarında uygulanan fiyatlar ile üretim ve hizmetin niteliği ve çevre şartlarının da göz önünde tutulacağı ifade edilmiştir.

Yükseköğretim Kurumlarında Döner Sermaye Gelirlerinden Yapılacak Ek Ödemenin Dağıtılmasında Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in "Genel ilkeler" başlıklı 4'üncü maddesinin onuncu fıkrasında ek ödemenin; personelin fiilen hizmete katkı sağladığı sürece verilebileceği, altıncı fıkrasında ise yönetim kurullarınca uygun görülmesi halinde öğretim elemanlarına gelir getirici katkılarına göre yapılacak ek ödemelerde; yapılan hizmetlerde verimlilik unsurları da dikkate alınarak gelire doğrudan katkıları ile birim veya alt birim gelirine veya karına katkılarına göre ek ödeme hesaplaması yapılabileceği düzenlenmiştir.

Yine ilgili Yönetmelik'in "Alt düzenlemeler" başlıklı 10'uncu maddesinin üçüncü fıkrasında "Gelir Getirici Faaliyet Cetveli"nin Yükseköğretim Kurulu tarafından tespit edileceği, bu cetveldeki puanları, %50 oranında artırmaya veya azaltmaya; işlem için ayrılan süre, emek, maliyet ve risk gibi unsurlar dikkate alınmak kaydıyla, üniversite yönetim kurullarının yetkili olduğu ve gelir getirici faaliyet cetvelinde bulunmayan işlemlerin puanlarının, üniversite yönetim kurulları tarafından belirlenebileceği ifade edilmektedir.

İstanbul Teknik Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi ilgili birimlerindeki akademisyenler ve teknik ekipler tarafından yürütülen, "Mevcut Binaların Deprem Etkisindeki Yapısal Güvenlik Durumunun Belirlenmesi" faaliyeti kapsamında, Üniversite Yönetim Kurulunun belirlemiş olduğu asgari tutarın üzerinde olmak kaydıyla yapının genel özelliklerine göre ilgili öğretim üyesince belirlenen bedel üzerinden gelir elde etmektedir. Bu faaliyet kapsamında bir binanın deprem etkisinde taşıyıcı sisteminin güvenli olup olmadığının belirlenmesi amacıyla yapılan tüm çalışmaları özetleyen rapor (Bina Deprem Güvenliği Raporu) verilmektedir. Mevcut binanın yürürlükteki Türkiye Deprem Tehlike Haritası (2018), Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği (2018), mevcut beton ve donatı çeliği özellikleri ve yerel zemin koşullarının etkisi dikkate alınarak, bilgisayar ortamında oluşturulan hesap modeli gerekli analizlere tabi tutulmaktadır. Bina Deprem Güvenliği Raporu'nun sonuç bölümünde yukarıdaki esaslar çerçevesinde binanın deprem etkisinde güvenli veya güvensiz bulgularından birine yer verilirken, sonraki süreç için öneriler de yapılmaktadır.

Söz konusu işlem için başvuru sahibi tarafından kurumun internet sitesinden başvuru evrakı doldurulup istenirse öğretim üyesinin ismi de belirtilerek süreç başlatılmaktadır. İlgili öğretim üyesi analizi istenen yapının genel özellikleri ve gerekirse yerinde tespit çalışmasına müteakip hizmet bedelini belirleyerek başvuru sahibine mail yoluyla bildirmektedir. Başvuru sahibi onayı ile birlikte yapıdan karot alma, sıyırma, raporlama ile gerekli görülen diğer simülasyon, test ve muayene işlemleri sonrası öğretim üyesi tarafından ilgili rapor düzenlenmektedir. 2023 yılında bu kapsamda toplam 87 adet rapor düzenlenmiştir. Bu işlemlerin 21 adedinde karot alma, sıyırma, raporlama, simülasyon, test ve muayenenin tümü kurum imkanları kullanılarak gerçekleştirildiği, diğerlerinde ise bu işlerin hizmet alımı yöntemiyle dışarıdan satın alınmak suretiyle ilgili öğretim üyesinin sadece sonuç raporunu hazırladığı, dağıtımına esas tutarın ise her ikisinde de %62,50 oranı üzerinden hesaplandığı anlaşılmıştır. Dışarıdan hizmet alınmasının gerekçesinin 06.02.2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli deprem sonrası başvuru sayısının artmış olmasından kaynaklı laboratuvar altyapı ve personel yetersizliği olduğu bilinmektedir.

Ancak, yukarıda mevzuat hükümlerinde belirtildiği üzere “Mevcut Binaların Deprem Etkisindeki Yapısal Güvenlik Durumunun Belirlenmesi” kapsamında gerçekleştirilen faaliyete ilişkin gelir dağıtımının her bir işlem için ayrılan süre, emek, maliyet ve risk gibi unsurlar dikkate alınmak kaydıyla Üniversite Yönetim Kurulu tarafından “Gelir Getirici Faaliyet Cetveli” ile belirlenmesi gerekmekte olup, bu cetvelin bulunmadığı görülmektedir. Oysa, Kurum/personel tarafından verilmesi gereken hizmetin dışarıdan temin edilmesi durumunda öğretim üyesi için, işin süre, emek, risk ve maliyet unsurlarının düşeceği açıktır. Ayrıca, böylesi bir durumda ek ödeme olarak dağıtılacak tutar, kurumun atölye ve laboratuvarı kullanılmadığından, 2547 sayılı Kanun'un 58'inci maddesinin e fıkrası çerçevesinde yapılan iş veya hizmetle bağlantılı giderler düşüldükten sonra geri kalan tutar üzerinden ödenmelidir.

Üniversite laboratuvarlar ve ekipmanlarının öncelikli amacı eğitim, öğretim ve araştırma faaliyetidir. Döner sermayeler kuramların atıl kapasitesini kullanmak üzere kurulmaktadır. Bu çerçeveden bakıldığında, üniversitenin eğitim, öğretim, araştırma ve uygulama birimleri tarafından yerine getirmesi gereken bir hizmetin dışarıdan hizmet almak suretiyle yapılmış olması bu işletmelerin Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelik'te belirtilen kuruluş gayesiyle çelişmektedir. Gerek personel gerekse altyapı açısından gelen taleplerin karşılanamaması gerekçesiyle, bazı hizmetlerin dışarıdan hizmet alımı yöntemiyle alınması zorunluluğu durumunda kurum menfaatlerinin gözetilmesi gerekmektedir.

Şöyle ki; kurum/personel tarafından yapılacak işlemin dışarıya yaptırılmasında elbetteki mal malzeme açısından gider yapılmayacaktır. Ancak personel gideri açısından bakıldığında, memur kurum personelinin maaşı karşılığında sunması gereken hizmetin ücret karşılığı dışarıdan satın alınması İşletmeye ek maliyet doğuracağı açıktır. Diğer yandan, ek ödeme alan akademisler açısından da projenin her aşamasında bulunmuş olmak ile sadece raporu yazmak açısından işin süre, emek, risk ve maliyet unsurları yönünden değişeceği ortadadır. O nedenle bulgumuzda yer alan mevzuat hükümleri çerçevesinde, Üniversite Yönetim Kurulunun işin kendi imkanları ile yapılması ile işin bir kısmının dışarıya yaptırılması hususunda ayrıma gitmesi ve bu ayrımı "Gelir Getirici Faaliyet Cetvelleri" ile somutlaştırması zorunluluktur.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde, kurum imkanları kullanılıp kullanılmadığına göre gelir getirici faaliyet kapsamında, personelin fiilen hizmete katkısı ölçüsünde işlem için ayrılan süre, emek, maliyet ve risk gibi unsurları da dikkate alınmak suretiyle dağıtım esas tutarın Üniversite Yönetim Kurulu tarafından belirlenmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

7. EKLER

EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Döner Sermaye Birimlerinin Elde Ettikleri Gelirlerin Ayrı Hesaplarda Takip Edilmemesi	2022	Yerine Getirilmedi	Raporumuzun 1'inci maddesi ile bulgu konusu yapılmıştır.